

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. An Deus cognoscat creaturas possibles in seipsis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

SECTIO I.

An Deus cognoscat creaturas posibles in se ipsis?

332. *Supp. 1.* Multiplicem esse modum cognoscendi, nimirum in se, in alio, propter aliud, ex alio, & ad modum alterius. Cognitio rei in se, quae dicitur directa, & immediata, est cognitio rei propter ipsius propriam veritatem. Cognitio rei in alio, quae dicitur mediata, & indirecta, est cognitio rei in medio dicente ordinem ad ipsam: Implicat enim penetrare ordinem ad terminum in cognito termino. Unde si ordo ille non dicat connexionem metaphysicam cum termino, non poterit ex praecisa vi medii cognosci infallibiliter, & assertive terminus, nisi cognoscatur apprehensivè. Si autem medium dicat connexionem metaphysicam cum termino, tunc terminus ex vi medii potest cognosci in medio, & propter medium, sive in alio, & propter aliud. Ratio est, quia cognitio rei propter aliud est cognitio propter medium metaphysicè cum ipsa connexionem: Unde quaecunque cognitio rei propter aliud est etiam cognitio rei in alio, & non e contra. Sicut omnis homo est animal, & non e contra. Cognitio verò rei ex alio est cognitio discursiva, quae repugnat Deo ex dictis à n. 238, 255. Cognitio verò ad modum alterius, est cognitio confusa non attingens objectum in se attingibile, sed solum imperfectè ex altera similitudine nota, quae fit substitutum in ordine ad aliud. Sic cognoscimus angelum ad modum Juvenis. Haec autem cognitio cum ex intrinsicis suis imperfectioe asserat, manifestè Deo repugnat. Quare respectu Dei solum manet quaestio de tribus primis cognoscendi modis.

333. *Supp. 2.* Cognitionem rei in se ipsa dupliciter esse posse. 1. In se ipsa tanquam in objecto physice, aut per identitatem motivo. 2. In se ipsa tanquam in objecto solum intentionaliter motivo, aut determinativo. Constat explicatio terminorum à n. 270. Sic Deus cognoscit essentialiam suam in se ipso tanquam in objecto per identitatem motivo, cum ea divina cognitio cum essentialia Dei identificetur: secus autem tanquam in objecto physice motivo; cum ea cognitio ab essentialia non producat: E converso homo cognoscit albedinem in se ipsa tanquam in objecto physice motivo; cum ea cognitio ab objecto, & potentia producat: secus autem tanquam in objecto per identitatem motivo; cum cognitio albedinis non identificetur cum albedine. Exinde DEO se ipsum cognoscente, verum est dicere, notitia sui se cognoscere; cum ibi cognoscens, cognitio, & cognitum, sive intellectio intellectus, & intellectum sint idem, ut agebat D. Thomas n. 229, 235. Quod verè dici non potest de Deo ut cognoscente creaturas; cum ibi cognitio, & res cognita non identificentur, quod notaverat jam D. Thom. n. 214. Pariter quando cognitio habet esse physice ab objecto verè dicitur, quod cognoscens accipit cognitionem ab objecto ex illo Aug. ex objecto, & potentia paritur notitia: secus autem, quando cognitio neque physice, neque per identitatem habet esse ab objecto, ut patet in cognitione divina. His positis

334. *Affero 1.* Deus non cognoscit creaturas possi-

R. P. Gormaz Theolog. Tom. I.

biles in se ipsis per essentialiam suam cognitionem, tanquam in objecto physice, vel per identitatem motivo. Prob. facile ex dictis 1. divina cognitio utpote improducibilis non producit à creaturis possibilibus: quin imò ut identificata cum Deo ex dictis à n. 212. distinguitur realiter ab illis: atqui ut Deus cognosceret creaturas posibles in se ipsis tanquam in objecto physice, vel per identitatem motivo, necesse erat, ut producerent divinam cognitionem, vel ut identificarentur cum illa; ergo &c. Confirm. licet possibilitas extrinseca creaturarum identificetur cum Deo; possibilitas tamen creaturarum intrinseca realiter distinguitur à Deo, ut constat à n. 310. atqui nulla res distincta realiter à Deo potest producere divinam cognitionem, neque cum illa identificari; ergo &c.

335. *Prob. 2.* Si Deus cognosceret creaturas posibles in se ipsis tanquam in objecto physice, vel per identitatem motivo, esset verum dicere: Deum lumere ab illis suam cognitionem, vel cognoscere res rerum notitia, sive per illarum species, ut constat ex n. 333. Sed hoc dici non potest, ut constat ex dictis; ergo &c. Confirm. ex Dion. c. 7. de divinis nom. Juxta modernam Perionii Benedictini versionem latinam ita de Deo dicente: *Quare divina mens omnia continet scientia, quae secreta est ab omnibus, quod per causam rerum omnium scientiam anticipatam habet.* Et infra: *Nec enim ea, quae sunt ex eis, quae sunt, dicens novit divina mens, sed ex se, & in se per causam rerum omnium cognitionem, scientiam, essentialiamq; anticipatam, & ante comprehensam habet; non quod per species singula consideret, sed quod uno cause complexu omnia sciat, & contineat.* Et rursus. *Nec ab eis, quae sunt, ipsorum notitiam accipiet: sed & singulis sui, & aliis aliorum notitiam impartiet. Non igitur propriam sui notitiam Deus habet: aliam autem, quae communiter ac generaliter ea, quae sunt, omnia comprehendit. Ipsa enim se ipsam omnium causa noscens nullo prorsus modo ea, quae a se profecta sunt, & quorum causa est, ignorabit. Hac ergo Deus ea, quae sunt, novit non rerum notitia, sed sui.* Haec Dion.

336. Quibus in verbis admittit Dionysius cognitionem necessariam possibilem, sive anticipatam ad omnium creaturarum existentiam cum Deo identificatam; adeoque quae non possit respicere creaturas in se ipsis tanquam in objecto per identitatem motivo. Docet praeterea eam cognitionem, qua Deus ita se cognoscit, non esse distinctam ab illa, qua cognoscit creaturas, neque haberi per speciem illarum; adeoque juxta Dionysium non potest admitti una cognitio improducta, qua Deus se cognoscat, & altera producta habita per species creaturarum, qua Deus cognoscat creaturas. Unde non potest divina cognitio respicere creaturas in se ipsis, tanquam in objecto physice motivo. Quo in sensu loquuntur Ambrosius, Augustinus, aliique PP. dum dicunt, Deum non cognoscere creaturas in se ipsis. Quamobrem, si cognitio possibilem in se ipsis non sumatur in hoc sensu, sed pro cognitione exprimente intrinsecam possibilem veritatem, litarumque causarum usque ad finem omnium, non solum non

negatur, verum etiam expresse asseritur à Dionysio eodem cap. 7. dicente: *Ratio autem Deus cum laude appellatur à scripturis divinis, non solum propterea, quod & rationem, mentem, & sapientiam suppediet, sed etiam quod omnium causas in se æquabiliter anticipatas habet, quodque per omnia vadat pertingens, ut scriptum est, usque ad finem omnium.* Et cap. 7. *Sic ergo in Deo parvi nomen accipiendum est, ut quod in omnia, & per omnia liberè gradiatur, ac efficax sit; atque pertingat usque ad divisionem animæ, & corporis, compagum quoque, & medullarum, & discernat intentiones, & cogitationes cordis, aut potius ea, quæ sunt omnia. Non enim est creatura invisibilis in conspectu Dei.* Hæc Dionysius. Pertingere enim usque ad finem omnium stare nequit, quin ea omnia sint objectum intentionaliter motivum divinæ scientiæ, ut n. 279. Tum etiam discernere intentiones, & cogitationes cordis, quæ liberæ sunt, stare nequit, quin sint objectum intentionaliter determinativum divinæ scientiæ ex dictis à n. 282. Atque adeo quin Deus ea in se ipsis sub hac ratione cognoscat. Exinde

337. Assero 2. Deus cognoscit creaturas possibles in se ipsis tanquam in objecto intentionaliter motivo; contingentia verò, & libera tanquam in objecto intentionaliter determinativo. Constat Conclusio ex dictis à n. 280. Ubi arguendo à ratione factis probata est: hæc enim est mens eximii doctoris, qui hunc cognoscendi modum tanquam certum in principiis suis supponit l. 3. de attrib. c. 2. n. 5. & c. 7. n. 25. Utrum sit mens D. Thomæ aliorumque SS. PP. statim constabit. Prob. igitur 1. ab Auc. ex D. Thoma 1. P. q. 14. art. 6. ad 1. dicente: *Deus non solum cognoscit res in se ipso, sed per id, quod in se ipso continet res, cognoscit eas in propria natura, & tanto perfectius, quanto perfectius est unumquodque in se ipso; ergo &c.* Confirm. ex ipso D. Thoma q. 2. de Verit. art. 4. ad 6. dicente: *ad 6. dicendum, quod Deus cognoscit res in propria natura; si ista determinatio referatur ad cognitum ex parte cogniti. Si autem loquamur de cognitione cognoscentis, sic cognoscit res in Idea, id est, per Ideam, quæ est similitudo omnium quæ sunt in re, & accidentalium, & essentialium: Quamvis ipsa non sit accidens rei, neque essentia ejus: sicut & similitudo rei in intellectu nostro non est essentialis, vel accidentalis ipsi rei, sed similitudo, vel essentia, vel accidentis.*

338. Quibus in verbis D. Thom. dupliciter ait posse considerari rem in se. 1. In ipsa natura, & veritate objectiva. 2. In cognitione vera, ea prædicata objectiva, ut sunt in se, representante; & utroque modo à DEO cognosci: ita tamen ut cognitio illa non sit essentialis rei cognitæ, atque adeo non respicit rem cognitam in se ipsa tanquam in objecto per identitatem motivo. Quin imò non accipitur à re cognita: sed est idæa rei cognitæ: atque adeo non respicit rem cognitam in se ipsa, tanquam in objecto physice motivo. Tandem respicit illas res in se ipsis, tanquam determinantes ex parte cogniti, atque adeo respicit illas in se ipsis tanquam in objecto intentionaliter motivo, aut determinativo.

Quamobrè in hoc testimonio D. Thom. utramque simul conclusionem nostram clarissime probat. Unde quando aliquando ait Deum non cognoscere creaturas in se ipsis; nequit intelligi de cognitione rerum in se ipsis tanquam in objecto intentionaliter motivo, aut determinatio: sed tanquam in objecto physice, aut per identitatem motivo: ut loquitur etiam Dionysius adductus à n. 334.

339. Prob. 2. Concl. & confirm. hæc omnia ex ipso D. Th. q. 2. de Verit. art. 3. ad 1. dicente: *ad 1. dicendum, quod aliquid intelligitur dupliciter, uno modo in se ipso, quando scilicet ex ipso are intellecta, vel cognita formatur acies intuentis. Alio modo videtur aliquid in altero, quo cognito & illud cognoscitur: Deus ergo se ipsum tantum cognoscit in se ipso: alia vero in se ipsis cognoscit: sed cognoscendo suam essentiam, & secus. dum hoc Philosophus dixit, quod Deus tantum se ipsum cognoscit. Cui etiam consonat dictum Dionysii 7. c. de divin. nom. Deus, inquit, existentia cognoscit non scientia, quæ sit existentiam, sed quæ sit sui ipsius.* Quibus in verbis D. Thomas asserit dupliciter posse objectum in se ipso cognosci. 1. Quando ex objecto cognito formatur acies intuentis, quæ cum solum possit formari, vel per identitatem cum re cognita, vel per physicam productionem, unum è duobus requiritur, ut in hoc sensu objectum in se ipso cognoscatur. In sensu autem productionis aciei intuentis nihil potest à Deo cognosci in se ipso; cum divina cognitio improductibilis sit. In sensu autem identitatis solus Deus cognosci potest in se ipso à cognitione divina; cum solus Deus, & nihil extra Deum identificetur cum illa. 2. Quando ex objecto in se ipso cognito non ita formatur acies intuentis, quod convenit rebus omnibus à Deo cognitis extra Deum: quo in sensu ait D. Thomas, reliqua omnia à Deo cognoscuntur in se ipsis. Quin imò addit, quod valde notandum est, eam esse Aristotelis, & Dionysii doctrinam. Quid clarius dici poterat pro utraque nostra conclusione?

340. Prob. 3. ex ipso D. Thom. 1. P. q. 14. art. 13. in corp. dicente: *Resp. dicendum, quod cum supra ostensum sit, quod Deus sciat omnia, non solum quæ actu sunt, sed etiam quæ sunt in potentia sua, vel creatura: horum autem quedam sunt contingentia nobis futura, sequitur quod Deus contingentia futura cognoscat. Ad cuius evidentiam considerandum est, quod contingens aliquid dupliciter potest considerari. Uno modo in se ipso, secundum quod jam in actu est: & sic non consideratur ut futurum, sed ut presens, neque ad utrumlibet contingens, sed ut determinatum ad unum: & propter hoc sic infallibiliter subditur potest creatæ cognitioni, utpote sensui visui, sicut cum video Socratem sedere. Alio modo potest considerari contingens, ut est in sua causa, & sic consideratur ut futurum, & ut contingens nondum determinatum ad unum; quia causa contingens se habet ad opposita: & sic contingens non subditur per certitudinem alicui cognitioni. Unde quicumque cognoscit effectum contingentem in sua causa tantum, non habet de eo, nisi conjecturalem cognitionem, Deus autem cognoscit omnia contingentia, non solum*

solum prout sunt in suis causis, sed etiam prout unumquodque eorum est in actu in se ipso. Hæc D. Thomas, qui in his verbis non solum approbat, verum etiam probat conclusionem nostram; ergo &c.

341. Prob. 4. ex ipso D. Thom. 1. P. q. 86. art. 4. in corp. dicente: *Resp. dicendum, quod de cognitione futurorum eodem modo distinguendum est, sicut de cognitione contingentium; & post pauca. Sciendum est, quod a futura dupliciter cognosci possunt: uno modo in se ipsis; alio modo in suis causis. In se ipsis quidem futura cognosci non possunt, nisi a DEO.* ergo Ex doctrina D. Thomæ & futura, & contingentia, cognoscuntur à Deo in se ipsis. Hæc cum ita sint, mirari satis non possum, quod Gonetus adeo præfidenter dicat contradictionem esse patentem; quod Deus dicatur cognoscere creaturam aliquam in se ipsa: Idque allumi contra Dionysium, & alios SS. PP. ad affingendam Deo scientiam mediam. Quæro ab ipso, an D. Thomas eam patentem contradictionem agnovit? Si agnovit, cur ita loquitur? assumitne hanc loquutionem contra SS. PP. ad affingendam Deo scientiam mediã? Quidni mente Dionysii assequutus est melius Gonetus an D. Thom. ? Si D. Thomas; legat ipsū exponente Dionysium, sicut nos exponimus n. 339

342. Prob. 5. ex ipso D. Thom. q. 2. de Verit. art. 12. ad 9. *Non est inconveniens, quod ponatur, quod Deus scit aliquid futurum esse, quod erit, in quantum scilicet scit aliquas causas ad aliquem effectum inclinatas, qui non producentur: Sic enim non loquimur nunc de cognitione futuri, prout scilicet a Deo in suis causis videtur, sed in quantum cognoscitur in se ipso.* Et ad 12. *Dicendum, quod duplex est cognitionis medium: Unum quod est medium demonstrationis, & hoc oportet esse proportionatum conclusioni, ut eo posito conclusio ponatur: & tale medium cognitionis non est Deus respectu contingentium.* Et q. 12. art. 10. in corp. *Circa futurorum cognitionem duo est considerare: scilicet ipsum ordinem causarum ad futuros effectus, & exitum, sive executionem huius ordinis in hoc, quod effectus actu procedunt ex suis causis: quæcumque igitur virtus creata aliquam cognitionem habet de futuris, sua cognitio non fertur nisi ad ordinem causarum: sicut medicus secundum hoc dicitur futuram mortem præscire, in quantum scit naturalia principia esse ordinata ad defectum mortis.* Et eodem modo *Astrologus dicitur præcognoscere futuras pluvias, aut ventos.* Unde si sint tales cause, quarum effectus impediri possunt, non semper evenit, quod sic præscitur esse futurum. Sed Deus non solum cognoscit futura ratione ordinis causarum, sed etiam quantum ad ipsum exitum, vel executionem ordinis. Et post pauca. *Et sic remaneat solius Dei proprium vere scire futura; ergo ex mente D. Thomæ Deus cognoscens infallibiliter futura, modo, quo creatura nequit infallibiliter futura, modo, cognoscit futura in se ipsis.*

343. Probat. 6. Ratione: cognoscere quidquid est cognoscibile, & omni modo, quo est cognoscibile, ita est perfectio intellectus, R. P. Gormæ Theolog. Tom. I.

ut si objectum, quod in alio, & in se est cognoscibile, cognoscatur solum in alio, & non in se ipso, sit cognoscens imperfectio: atqui objecta creata non solum sunt cognoscibilia in omnipotentia, vel in suis causis, sed etiam in se ipsis, ut constat à n. 276. ergo si Deus solum cognosceret in suis causis objecta creata, & non in se ipsis, esset imperfectus in ratione cognoscendi. Confirm. 1. ex D. Thom. 1. P. q. 14. art. 10. ad 4. Ubi loquens de cognitione divina mali, hæc habet: *ad 4. dicendum, quod cognoscere aliquid per aliud tantum est imperfecte cognitionis, si illud sit cognoscibile per se; ergo &c.* Confirm. 2. Intellectus animæ Christi cognoscit veritates creatas in verbo, & immediate in se ipsis extra verbum per scientiam supernaturalem infusam; eò quod animæ Christi concedatur omnis modus cognoscendi res creatas, ut ferè omnes Theologi docent in Tractatu de Perfectioibus Christi, & ipsi advers. 3. P. q. 9. Sed hæc ratio magis urget de intellectu divino, utpote infinitus magis cognoscitivo; ergo &c. Confirm. 3. Nulla est imperfectio omnipotentie producere res vilissimas secundum omne id, quod in se habent; ergo neque est imperfectio divini intellectus res creatas in se ipsis cognoscere, secundum illud esse, quod in se ipsis habent.

344. Prob. 7. ex Aug. Licet creatura in Deo, aut in verbo divino, quod, ut habetur, Sap. 7. *Candor est lucis æternæ, & speculum sine macula Dei majestatis, & Imago bonitatis illius,* perfectiori modo representetur, quam appareat in se ipsa, eò quod in verbo representetur tanquam in medio purissimo simpliciter infinite perfecto, non solum comprehendente, sed supercomprehendente creaturam, secus autem in se ipsa: Attramen ipsa vere in se ipsa est cognoscibilis. Unde licet juxta SS. PP. phrasim, cognitio divina prout terminata ad creaturam in verbo possit dici cognitio matutina, eodem jure prout terminata ad intrinsicam veritatem creaturæ in se ipsa dici poterit cognitio vespertina. Sed exinde divina cognitio non solum cognoscit creaturam in verbo, sed etiam in se ipsa; ergo &c. Min. & conseq. tenent. Maj. autem est expressa Augusti. doctrina tom. 3. lib. 4. de Genes. ad Literam c. 22. ubi hæc habet: *Et fecit Deus Firmamentum, deinde sit vespera illius diei; cum ipsum firmamentum non in verbo Dei sicut ante, sed in ipsa ejus natura eò cognoscit.* Et infra. *Multam quippe interest inter cognitionem rei cujusque in verbo Dei, & cognitionem in natura ejus, ut illud merito ad diem pertineat; hoc ad vesperam; ergo &c.*

345. Prob. 8. ex eodem Aug. in Pl. 49. ita de Deo differente: *Omnia mea sunt, quia ego creavi ea. Cognovi omnia volutilla cæli. Quomodo cognovit? Appendit, numeravit.* Atqui appendere, & numerare creaturas nõ solum est illas cognoscere in essentia divina, sed etiam in se ipsis; ergo &c. Unde cum creaturæ, antequam fierent, eò quod verè fieri possent, essent verè cognoscibiles in se ipsis à Deo: attramen quia soli Deo cognitum nobisq; ignotum est, quomodo sese divino intellectui objiciebant,

ea de causa dubitare non possumus, quin Deus in se ipsis ea cognosceret, licet nobis occultum sit, quomodo id fieret. Quæstiones enim quoad quid est, & quæ ad quomodo est, sunt valde diversæ ex num. 45. Exinde Augustinus loco cit. ita prosequitur: *Ne fortè hoc à me fratres expectetis, ut explicem vobis, quomodo cognoscat Deus: hoc solum dico, non sic cognoscit, ut homo, non sic cognoscit, ut Angelus, & quomodo cognoscit, dicere non audeo, quoniam & scire non possum. Unum tamen scio, quia & antequam essent omnia volatilia cæli, noverat Deus, quid fuerat creaturus.* Hæc Augustin.

346. Probat. 9. Ex Ambr. cognitionem Dei se se in corda, & hominum cogitationes inferere, perinde est, ac creaturas illas in se ipsis agnoscere: sed cognitio divina ita se se inferit; ergo &c. Consequentia tenet, & maj. tanquam indubitata ab adversariis supponitur, qui, ut tradit Gonet. *disp. 2. de Scientia possibilium. art. 2. §. 1.* docent, ideo Deum juxta Dionysium solum in se ipso, & non in se ipsis cognoscere creaturas; quia juxta quandam latinam versionem, quam non citant, sed citavimus num. 352. hæc verba reperiuntur apud Dionysium *cap. 7. de div. nom. Non secundum visionem singulis se immittit, sed secundum causæ continentiam scit omnia.* Min. autem probat. Licet cognitio divina in corda & hominum cogitationes non sese inferat tanquam primariū objectum physicè, aut per identitatem motivū ex dictis n. 334. in alio autem sensu revera sese inferit juxta dicta n. 339. ergo &c. Probat. ant. ex Ambr. *lib. 1. off. cap. 14.* ubi hæc habet: *Quid autem tam stolidum, quam putare, quod Deum quidquam pratereat, cum sol, qui minister luminis est, etiam abdita penetret, & in fundamenta domus, vel secreta conclavia vis caloris ejus irrumpat? Si igitur radius solis fundit lumen suum super omnem terram, & in ea, quæ clausa sunt, se inferit, nec veitibus ferreis, aut brachium valvarum obicibus, quod minus penetret, impeditur, quomodo non potest intelligibilis Dei splendor in cogitationes hominum, & corda, semet, quæ ipse creavit, inferere; ergo &c.* Ex dictis

347. Fit 1. Deum assertivè cognoscere suam essentiam in divinis relationibus, tanquam in formalitatibus virtualiter ab ipsa distinctis: Tum etiam cognoscere in eo sensu relationes in essentia. Ratio est, quia cum Deus in eo sensu cognoscat essentiam suam in divinis relationibus, & e contra, satis est, quod non possit comprehendendi essentia, quin cognoscantur relationes virtualiter ab ipsa distinctæ, & e contra: sed ita se habet Deus cognoscens suam essentiam, & relationes, cum non possit eas non cognoscere omni modo, quo verè cognoscibiles sunt, neque possit eas non comprehendere ex dictis à n. 271. & 297. ergo &c.

Fit. 2. Deum etiam cognoscere assertivè unam relationem in altera. Ratio est, quia quævis relatio divina dicit essentialè connexionem

cum altera, & identitatem cum eadem indivisibili natura divina, atque adeò non potest Deus cognoscere unam relationem comprehensivè, quin assertivè cognoscat altera. Sed hoc est cognoscere assertivè unam in altera ex n. 332. ergo &c.

Fit 3. Ad evitandam quæstionem de voce, 348. & periculum erroris cognitionem essentia in relationibus, relationum in essentia, aut unius relationis in altera, non dicendam esse absolute cognitionem unius in alio, sed cum addito a nobis dato n. superiori. Ratio est, quia cognitio unius in alio absolute dicta, significat duo realiter distincta, & essentialiter diversa, etenim ly aliud absolute dictum in divinis juxta Concilia supponit pro essentia ex n. 35. ergo: ut per illas voces unius in alio tollatur in his loquutionibus periculum erroris, si ly alio fumeretur neutraliter, non debet dici absolute cognitionem relationum in essentia, aut unius relationis in altera, esse cognitionem unius in alio, sed cum addito, nimirum, unius virtualitatis in altera, vel unius relationis in altera.

Fit 4. Supposita mutua connexionem omnipotentia cum creaturis possibilibus Deum in se ipso, & propter se ipsum cognoscere assertivè creaturas posibles: tum etiam cognoscere se ipsum in creaturis, & propter creaturas. Ratio est, quia ad hujusmodi cognitionem satis est cognoscere comprehensivè terminū metaphysicè cum altero connexū ex n. 332. ergo. supposita mutua connexionem metaphysica omnipotentia cū creaturis habet Deus ejusmodi cognitionem. Fit. 5. Negata connexionem metaphysica Dei cum Possibilibus, & Possibilium cum Deo, adhuc negari non posse ordinè saltem quoad entitatem, & sufficientiam unius ad alterum, cum creator dicat ordinem ad creaturam, & creatura ad creatorem. Quamobrem Deus in ea suppositione se ipsum cognoscens, etsi non cognosceret assertivè creaturas ex vi mediū, adhuc eas cognosceret assertivè ex vi suæ infinitæ virtutis intellectivæ necessitate ad cognoscendum, quidquid est cognoscibile, ex suppositione, quod sit cognoscibile: atqui creatura, cum adhuc in eo casu supponatur possibilis; supponitur etiam verè cognoscibilis: ergo. Deus cognoscendo suam omnipotentiam dicentem ordinè ad creaturas, cognosceret creaturas in se ipsis non esse impossibiles, sed posibles. Cæterum, cum in eo casu creatura posibles non essent necessariae ex parte Dei, essent objectum intentionaliter determinativum divinæ scientiæ ex dictis n. 282. Eodem modo cognoscendo creaturam, cognosceret Deus Trinitatem, etsi supponatur inconnexa cū Trinitate. Exinde apparet generalis Doctrina ad omnes modos cognoscendi divinæ scientiæ. Vide à n. 374.

Ratio Fundamentalis, quam pro utraque nostra assertione & illationibus attulimus, non est adeò nova, ut assumpta non fuerit prius à D. Thom. ea quidem utitur tanquam principio firmissimo ad dissolvenda argumenta contra ipsius resolutiones opposita. Sic enim habet in

Primum sententiarum dist. 27. q. 2. art. 2. ad quartum dicendum, quod nullo modo est concedendum, quod Pater intelligat à Filio, vel quid intelligat in Filio, sicut in objecto, vel specie, qua cognosceret. Quia hoc poneret Filium habere aliquam rationem principii ad Patrem. Sed tamen concedendum est, quod Pater intelligit in Filio & seipsum, & alia, in quantum videt Filium esse similitudinem suam, & omnium aliorum, sicut primum videtur in eo, cujus est primum, quamvis & in se ipso videatur; possum enim videre hominem in imagine sua, quamvis ipsum etiam per se videam; ita & quamvis Pater se ipsum videat in se, & omnia alia, tamen omnia potest videre in Filio, & se ipsum, sicut & se ipsum in creatura videtur potest, in quantum ipsum creatura representat, quamvis imperfecte. Quid clarius, & expressius pro nostra doctrina, & pro distinctione in via S. Thomæ inter objectum physicè, vel per identitatem motivum, & objectum solum intentionaliter motivum, & determinativum? Quid evidentius ad intelligendum, quo in sensu neget D. Thomas Deum se, alia, vel in alio cognoscere, & quo in sensu affirmet? Cum autem hoc sit firmissimum D. Thomæ principium, non indigemus alio ad dissolvenda argumenta, quæ contra D. Thomam, & contra sententiam nostram efformant Recentiores Thomistæ.

SECTIO II.

Solvuntur opposita.

351. Objic. 1. contra primam Conclusionem. Si scientia Dei libera, & contingens constituitur quoad denominationem per connotatum extrinsecum, illud connotatum erit scitum, & scientiæ constitutivum; ergo Divina scientia cognosceret illud in se ipso tanquam in objecto per identitatem motivo. Resp. neg. ant. quoad secundam partem; nam in ea suppositione connotatum extrinsecum non est constitutivum cognitionis divinæ; hæc enim adæquatè identificatur cum Deo, à quo distinguitur realiter illud extrinsecum connotatum. Unde Deus non cognosceret per illud connotatum extrinsecum, sed per suam perfectissimam, necessariam, & simpliciter infinitam formam, seu quasi formam cognitionis, licet, ut ista applicetur objecto, illudque denominet cognitum, requiratur illud connotatum. Exinde essentialis Dei cognitio nunquam cognosceret illud connotatum in se ipso, tanquam in objecto per identitatem motivo. Sic approximatio ignis non constituit virtutem comburendi, licet requiratur, ut virtus illa comburat.

352. Objic. 2. contra secundam Conclusionem, contra quam Gonertus, & Recentiores Thomistæ acriter pugnant. Dionysius enim cap. 7. de div. nom. juxta Veritissimam ejus operum latinam versionem sic ait: Non secundum visionem singulis se immittens, sed secundum unam causam continentiam omnia sciens, & continens. R. P. Gormaz Theolog. Tom. I.

Et infra. Se ipsam divina sapientia cognoscens, cognoscit omnia. Et rursus. Ista igitur DEUS existentia cognoscit non scientia, que sit existentium, sed qua sit sui ipsius. Ista quidem sunt fideliter verba ejus antiquæ versionis, quam non bene citat Gonertus, supra quam commentarium fecit D. Thomas, tacente adversario, forte quia non vidit, vel quia nolebat D. Thomam ibi videri. Modò sic: atqui si Deus præter scientiam possibilium in se ipso, illa in se ipsis immediatè cognosceret, secundum visionem singulis se immitteret, & illa sciret non se ipsum noscens, & noticiam non sui, sed creaturarum propria; ergo juxta Dionysium Deus non cognoscit creaturas possibiles immediatè in se ipsis, sed tantum in se ipso, & mediatè, seu in essentia divina visa, & cognita. Min. pro prima parte, ait Gonertus, est manifesta; nam cognoscere secundum visionem, se immittere objecto, non est ab illo accipere speciem; quia in hoc non se immittit cognoscens objecto, sed potius objectum se immittit cognoscenti; ergo est immediatè erga objectum versari, non enim videtur, in quo alio consistere possit, & contentè si Deus creaturas possibiles cognoscit immediatè in se ipsis, se immittit secundum visionem creaturis.

Pro secunda parte, ait ipse, etiam constat; nam Deus cognosceret creaturas possibiles mediatè in se ipso, & immediatè in se ipsis; ergo cognosceret illas non solum notitia, qua se cognoscit, sed etiam alia notitia, quod à Dionysio negatur; nam illius sensus est exclusivus. aliàs non sufficienter explicuisset modum, quo creaturæ à Deo cognoscuntur. Tertia denique Pars suadetur; notitia illius objecti dicitur, ad quod immediatè, & primario terminatur: sed notitia, qua Deus creaturas possibiles in se ipsis immediatè cognosceret, illas haberet pro objecto immediato, & primario, ergo, si daretur in Deo talis cognitio, cognosceret creaturas non sui, sed illarum notitia. Confirm. Dionysius loco cit. probat Deum non sumere cognitionem à rebus, & extra se ipsum nihil cognoscere, quia omnia cognoscit in se ipso tanquam in causa; ait enim, etiam secundum unam causam Deus omnibus existentibus esse tradidit, secundum eandem causam sciet omnia, sicut ex ipso existentia, & quæ in ipso præextiterunt, & non ab existentibus sumet ipsorum cognitionem, sed & ipsis singulis eorum, & aliis aliorum cognitionis erit largitor. ergo non solum intendit docere, quod Deus non cognoscit creaturas extra se ipsum, sed in se ipso, ex eo, quod non accipiat species à rebus, sed etiam ex eo, quod illas cognoscat in sua essentia, ut in causa, & medio prius cognito. non verò in se ipsis immediatè. Quor & quanta hic contineantur contra Dionysium, contra D. Thomam, contra Veritatem, statim constabit.

Resp. conc. maj. & dist. min. singulis se immitteret tanquam in objecto physicè, vel per